

Іваненко Людмила Дмитрівна

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

**ПОГЛЯДИ ВИДАТНИХ ПЕДАГОГІВ НА ВАЛЕОЛОГІЗАЦІЮ
НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ**

Найважливішою проблемою сьогодення й майбутнього є збереження духовного, психічного й фізичного здоров'я нації та окремої особистості. Практика доводить, що розв'язати цю проблему лише суто медичними засобами неможливо – потрібні засоби педагогічні. Основний тягар її розв'язання лягає на школу, адже саме тут формується світогляд

дитини, її моральні ідеали, тут вона визначає своє ставлення до життя і здоров'я.

Проблема формування здоров'я учнів через освіту, науково вивірене впровадження в українську школу здоров'язберігаючих освітніх технологій вимагає історико-педагогічного аналізу й творчого осмислення теорії та практики організації навчально-виховного процесу, спрямованого на збереження і зміцнення здоров'я дитини. Одним з найзначніших представників такого підходу до виховання учнів є український педагог-новатор В. О. Сухомлинський. Аналіз педагогічної спадщини В. О. Сухомлинського дозволяє зробити висновок про те, що видатним педагогом висловлювалися важливі й цікаві ідеї щодо збереження й розвитку здоров'я учнів:

–про керівну роль „радості пізнання”, значення дитячої радості й творчості, без чого неможлива гармонія здорового тіла й здорового духа;

–про відповідність навчання віковим особливостям учнів, запобігання їх перевантаження;

–про правильне чергування видів діяльності, дотримання режиму праці й відпочинку, активізацію учнів через фізичну працю, рух, гру;

–про створення належних медико-гігієнічних умов навчальної діяльності учнів, відсутність яких призводить до хворобливих виявів [1, с. 9].

Невід'ємною складовою комплексної системи С. Русової є фізичний розвиток дітей дошкільного віку. Гарне фізичне виховання у дошкільному закладі сприятиме правильному розвитку дитини, зміцненню її здоров'я, створення умов для кращого розумового, морального, естетичного, трудового виховання. Основою фізичного виховання дітей дошкільного віку, на думку С. Русової, є рухливі ігри, особлива увага приділяється національним іграм. Організація фізичного виховання за С. Русовою передбачає: а) врахування особливостей дитячого організму; б) наявність відповідного приміщення; в) добре харчування; г) упорядкований і організований день; д) проведення різноманітних рухливих ігор; є) максимальне використання свіжого повітря під час ігор, праці, занять [2, с. 198].

Однією з головних проблем сучасного дошкільного виховання є проблема фізичного розвитку і фізичного виховання дітей. Тому думки, положення, висновки української просвітительки співзвучні концепції організації дошкільного виховання в нашій країні [2, с. 302].

Відомий педагог ХХ-го століття А. С. Макаренко розумів, що здоров'я дітей і підлітків залежить не тільки від лікарів та медичних працівників, а й від способу життя, харчування, соціально-психологічних умов в родині й суспільстві, епідеміологічної ситуації в регіоні. Він був прихильником гігієнічного виховання у навчально-виховному процесі, яке передбачає перш за все санітарно-гігієнічні навички й уміння, як невід'ємні вимоги, що забезпечують охорону здоров'я всього колективу [3, с. 164]. Педагог приділяв увагу профілактиці порушень опорно-рухового апарату,

загартовуванню організму, руховій активності, чергуванню розумової і фізичної праці, засобам профілактики стомлюваності і зниження працездатності, антиалкогольній та антинікотиновій пропаганді і статевого вихованню. Ці проблеми й зараз є вкрай актуальними і становлять основу здорового способу життя. Виховати вимогливе ставлення до себе, до свого здоров'я, сформувати потребу в здоровому способі життя є одним з головних завдань сучасного суспільства [4, с. 100].

Отже, згідно валеологічним думкам видатних педагогів, які перекликаються з проблемами з питань охорони здоров'я сьогодення, основними завданнями валеологічного навчання і виховання є:

–формування нового типу мислення – саногенного (того, що зцілює) і валеологічного (того, що творить здоров'я), формування відповідальності за своє здоров'я, усвідомлення цінності життя.

–формування культури здоров'я (валеокультури), навичок здорового способу життя;

–створення сприятливих умов для формування, збереження й зміцнення здоров'я дітей;

–здійснення валеологічного підходу до навчально-виховного процесу;

–вивчення й діагностика фізичного, психічного та соціального стану здоров'я дітей з наступною його корекцією на всіх етапах навчання;

–створення інформаційно-методичної бази школи.

Список використаної літератури

1. Горащук В. Погляди В. О. Сухомлинського на валеологізацію навчально-виховного процесу у школі / В. Горащук / Здоров'я та фізична культура. – 2008. – №2. – С. 9 – 12.
2. Кравець В. П. Історія української школи і педагогіки / В. П. Кравець. – Тернопіль, 1994. – 428 с.
3. Неженский Н. П. А. С. Макаренко і педагогіка школи / Н. П. Неженский. – К.: Радянська школа, 1976. – С. 164.
4. Ярмаченко Н. Д. Педагогическая деятельность и творческое наследие А.С. Макаренка / Н. Д. Ярмаченко. – К.: Радянська школа, 1989. – 191 с.